

วารสาร
หน้าจั่ว

ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม
และสถาปัตยกรรมไทย ฉบับที่ 8
(กันยายน 2554-สิงหาคม 2555)

NAJUA History of Architecture | Thai Architecture | **VOL.8**

ศูนย์ข้อมูลสถาปัตยกรรมไทย

ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วังท่าพระ
ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง
เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

คณะที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. ชัยสิทธิ์ คำภีร์ (คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์)
รองศาสตราจารย์ เสนอ นิลเดช
รองศาสตราจารย์ ฤทัย ใจจงรัก
รองศาสตราจารย์ อนุวิทย์ เจริญสุขกุล
รองศาสตราจารย์ สมคิด จิระทัศนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ จึงสิริอารักษ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาทิศ ชูแสง
อาจารย์ ดร. ประเวศ ลิ้มปรีงษ์
อาจารย์ วนิดา พึ่งสุนทร

บรรณาธิการ

อาจารย์ชาตรี ประกิตนันทการ

กองบรรณาธิการ (ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันดี พินิจวรสิน
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศานติ ภักดีคำ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรสิทธิ์ ตันตินิพันธ์กุล
อาจารย์ ดร. วิมลรัตน์ ยัสระธรรมบุญ

กองบรรณาธิการ (บุคคลากรภายใน)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไซติมา จตุรวงศ์
อาจารย์ บุญยกร วชิระเชียรชัย

เลขานุการกองบรรณาธิการ

กุลจิรา น้อยพงษ์

ผู้ช่วยกองบรรณาธิการ

พิศตราภรณ์ แก่นพรม
พลวีร์ อติชัยสกุลชัย
นงไฉน ทะรักษา
เกียรติศักดิ์ พิมพ์พันธ์

จัดรูปเล่ม

วรมันต์ โสภณปฏิมา

ออกแบบปก

อาจารย์ ชาตรี ประกิตนันทการ
วรมันต์ โสภณปฏิมา

พิมพ์ที่

บริษัท อาร์ แอนด์ ดี พรินต์ติ้ง จำกัด
54/62 ซอยเลิศพัฒนาเหนือ ถนนจอมทอง
แขวงบางค้อ เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทร. 02-8780384
ISSN 1686-1841

ภาพปก : ปรับปรุงจากภาพ On either side. 2005

ที่มา : http://www.bernie-searle.com/Bernie_Searle/Prints.html

สารบัญ

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ	III
บทบรรณาธิการ	VIII
ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรมอินโด-เปอร์เซียกับรูปแบบสถาปัตยกรรม ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์ ที่พระนารายณ์ราชนิเวศน์เมืองลพบุรี อาจารย์ ดร. จุฬิศพงศ์ จุฬารัตน์	11
“อนุสรณ์” คติความเชื่อ และการสร้างสรรค์งานพุทธปฏิมา อาจารย์ บุญยก วชิระเขียรชัย	55
การต่อสู้บนพื้นที่ความทรงจำของคนหลากหลายชาติพันธุ์ในประเทศไทย ศาสตราจารย์ สายชล สัตยานุรักษ์	77
ความเชื่อและแนวความคิดในการอนุรักษ์โบราณสถานของไทยจากอดีตสู่ปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมชาติ จึงสิริอารักษ์	107
การปรับเปลี่ยนคตินิยมในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรม อาจารย์ ดร. ชเนนทร์ มั่นคง	129
ปัญหา และอุปสรรคที่ส่งผลต่อการอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์ วณาลี ศักดิ์สุริยผดุง	147
วิวัฒนาการขององค์กรชุมชนพื้นฟูเมืองในประเทศไทย สฤณี ดิยะวงศ์สุวรรณ	163
การอนุรักษ์และพัฒนาอาคารสถานียรถไฟในฐานะมรดกทางประวัติศาสตร์ และสถาปัตยกรรมของไทย ปริญญา ชูแก้ว	179
บ้านและเรือนพื้นถิ่นไทพวนบางปลาหม่า สุพรรณบุรี : ความแปรเปลี่ยนและการปรับตัว ศาสตราจารย์ อรศิริ ปาณินท์	201
บ้านพื้นถิ่นลาวเวียง...ที่บ้านเลือก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันดี พินิจวรสิน	217

การต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงของประเพณีที่เกี่ยวข้องกับเรือนพื้นดิน ชายน้ำในลุ่มน้ำภาคกลาง	237
อาจารย์ ดร. ประติมา นิมเสมอ	
โลกทัศน์ลาวโซ่งในบริบทใหม่ : ที่ว่างที่แปรเปลี่ยน ประเพณีที่เลือนหาย	259
อาจารย์ ศุทธิ โพธิ์ไทร	
การปรับตัวของการใช้ที่ว่างภายในเรือนพื้นดินไท-ลาว	277
อาจารย์ จตุพล อังสุเวช	
ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับเคหะสถานและศาสนสถานของชาวอีสาน : ภาพรวมและกรณีศึกษาภาคอีสานตอนกลาง	295
อาจารย์ ไพฑูย์ ภูซีสส์วรรณ	
สืบค้นไท-ลาวภูคัง/ครัง/คลัง/ครังอีกครั้ง : ตำแหน่งแห่งที่, ประวัติศาสตร์ และ กระบวนวิธีวิทยา	317
อาจารย์ ศรัณย์ สมันตรัฐ	
ความเชื่อเรื่องผีกับการก่อรูปของเรือนพื้นดินอุษาคเนย์	335
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี	
จริยศาสตร์ของพื้นที่	349
อาจารย์ ดร. ณัฐวุฒิ ปรีทยานิตย์	
ผนวช “กษัตริย์กัมพูชา” สมัยรัชกาลที่ 4 : พระพุทธรูปศาสนากับการเมืองสองราชสำนักสยาม - กัมพูชา	379
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศานติ ภักดีคำ	

วารสารวิชาการ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร

หน้าจั่ว

ตีพิมพ์ปีละ 2 ฉบับ โดยเปิดรับพิจารณาบทความวิชาการในประเด็นต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 : หน้าจั่ว ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม

ฉบับที่ 2 : หน้าจั่ว ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมไทย

เปิดรับพิจารณาบทความ หน้าจั่ว

ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม

ขอเชิญนักวิชาการทั้งระดับสมัครเล่นและโดยอาชีพ

ส่งบทความวิชาการเพื่อพิจารณาถึงวารสารหน้าจั่ว

ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม

(26 เมษายน 2555 - 5 กันยายน 2555)

เปิดรับต้นฉบับ นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ปิดต้นฉบับ 25 กันยายน 2555

แจ้งผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีนาคม 2555

ตีพิมพ์วารสาร เมษายน 2555

การส่งบทความ ส่งต้นฉบับถึง อาจารย์ ดร. เกรียงไกร เกิดศิริ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

หรือส่งมาที่ arch.academic@gmail.com

วารสารหน้าจั่ว ว่าด้วยสถาปัตยกรรม การออกแบบ และสภาพแวดล้อม

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางความรู้และความคิดใหม่ๆ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม การออกแบบและสภาพแวดล้อม
เป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ในการเสนอผลงานทางวิชาการให้แก่ ผู้รู้ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจในสาขาวิชา
ดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นหนทางหนึ่งของการสร้างตำราเพื่อประกอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

เปิดรับพิจารณาบทความ หน้าजू

ว่าด้วยประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมไทย

ขอเชิญนักวิชาการทุกระดับสมัครเล่นและโดยอาชีพ
ส่งบทความวิชาการเพื่อพิจารณาลงวารสารหน้าजू
ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย
(ตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556)

เปิดรับต้นฉบับ นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ปิดรับต้นฉบับ 30 เมษายน 2555

แจ้งผลการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มิถุนายน 2555

ตีพิมพ์วารสาร กันยายน 2555

การส่งบทความ ส่งต้นฉบับถึง

อาจารย์ ชาทรี ประทีตนาการ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

31 ถนนหน้าพระลาน แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

หรือส่งมาที่ p_chatri@hotmail.com

วารสารหน้าजू ว่าด้วยประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม และสถาปัตยกรรมไทย

วัตถุประสงค์

เพื่อเสริมสร้างบรรยากาศทางความรู้และความคิดใหม่ๆ ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรมและสถาปัตยกรรมไทย
เป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ในการเสนอผลงานทางวิชาการให้แก่ ผู้รู้ นักวิชาการ นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจในสาขาวินิจฉัยกล่าว
อีกทั้งยังเป็นหนทางหนึ่งของการสร้างตำราเพื่อประกอบการศึกษาในระดับอุดมศึกษาต่อไป

การส่งบทความเพื่อตีพิมพ์

1. ส่งต้นฉบับ 2 ชุดพร้อมแผ่นซีดี ความยาว 12-15 หน้า พร้อมบทความย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
ถึงบรรณาธิการวารสารหน้าजू ตามที่อยู่ระบุไว้ข้างต้น
2. ในกรณีที่มีความยากภาพประกอบ กรุณาแนบรูปแยกต่างหาก โดยมีความละเอียดไม่น้อยกว่า 300 dpi tiff.
3. บทความที่เป็นงานแปลหรือเรียบเรียงต้องอ้างที่มาโดยละเอียด
4. บทความที่ผ่านการพิจารณาและได้รับการตีพิมพ์ ผู้เขียนจะได้รับวารสารเป็นอภินันทนาการจำนวน 2 เล่ม
5. บทความที่เคยตีพิมพ์แล้ว ทางกองบรรณาธิการจะไม่รับพิจารณา

การนำข้อความใดๆ ไปพิมพ์เผยแพร่ต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการวารสารทราบ และต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนตาม
กฎหมายลิขสิทธิ์

ผลการศึกษา บทสรุป ตลอดจนความคิดเห็นใดๆ ในวารสารนี้ เป็นของผู้เขียนแต่ละท่าน มิใช่ความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ
และคณะทำงานแต่อย่างใด